

แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองชนิดแตก เพื่อป้องกันภาวะความดันในกะโหลกศีรษะสูง หอผู้ป่วยหนักอาการวามินทรราชประชาภักดี 2 โรงพยาบาลลำปาง

ผู้พัฒนาแนวปฏิบัติ: พว.พิชญดา วีวรากานนท์¹ นางสาวทิวา ยอดใจ¹ นางพรพรรณ อุ้นบ้าน²

หลักการและเหตุผล ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองแตก การพยาบาลที่สำคัญในการเฝ้าระวังผู้ป่วยในกลุ่มนี้ ได้แก่ การเกิดภาวะความดันในกะโหลกศีรษะสูง จากเดิมในหอผู้ป่วยมีตัวชี้วัดร้อยละของการ Early detection IICP signs เกณฑ์มากกว่า ร้อยละ 70 แต่จากสถิติการเก็บข้อมูลผู้ป่วยได้รับการ Early detection IICP signs ในปีพ.ศ. 2565 - 2567 เท่ากับ ร้อยละ 55.00, 71.79, 63.01 ต่อปีตามลำดับ ซึ่งเป็นสถิติที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ที่ผ่านมาทางหอผู้ป่วยได้แนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันเหตุการณ์ซึ่งเป็นอันตรายในผู้ป่วยที่มีภาวะเลือดออกในสมองตำแหน่ง Basal Ganglia เป็นแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลที่เฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ใช้ในหอผู้ป่วยที่เป็นส่วนใหญ่ภายในหอผู้ป่วย ผู้พัฒนาจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองชนิดแตก เพื่อป้องกันภาวะความดันในกะโหลกศีรษะสูง เป็นการป้องกัน ดักจับและพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการพยาบาลขึ้นมาใหม่ และลงสู่การปฏิบัติ มุ่งบรรลุเกณฑ์ตัวชี้วัดของหน่วยงาน

วิธีการศึกษา สืบค้นเอกสารวิชาการที่มีการเผยแพร่จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างปี 2021–2025 จำนวน 20 เรื่อง พัฒนาแนวปฏิบัติโดยใช้หลักการของสภาวิจัยด้านการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติประเทศออสเตรเลีย (NHMRC, 1999) และจัดลำดับความน่าเชื่อถือตามเกณฑ์ของ Melnyk, & Fineout-Overholt, 2023 และ Grade of Recommendation สังเคราะห์และยกร่างแนวปฏิบัติ จำนวน 4 ด้านประกอบด้วย การประเมิน ด้านการจัดการ ด้านการปฏิบัติและการบันทึกการพยาบาล โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ผ่านการตรวจสอบเครื่องมือการประเมินคุณภาพแนวทางปฏิบัติโดยใช้ Agree II ผลรวมของคะแนนรายด้านมากกว่าร้อยละ 92 นำแนวปฏิบัติไปทดลองใช้ในหอผู้ป่วยตั้งแต่ 1 พ.ค.68 จนถึง 27 พ.ค.68 มีจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด 9 คน และประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติ

ผลการศึกษา จากการนำแนวปฏิบัติมาใช้พบว่า มีจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจจับภาวะความดันในกะโหลกศีรษะสูงทั้งหมด 9 ราย 6 ใน 9 รายพบอยู่ในความดันกะโหลกศีรษะสูงระยะแรกคิดเป็นร้อยละ 66.67 จากการวิเคราะห์อีก 3 รายที่เหลือได้รับการวินิจฉัยว่ามีเลือดออกในส่วนของ brain stem hemorrhage ที่มีระดับ GCS เท่ากับ 3 คะแนนและอยู่ในภาวะความดันในกะโหลกศีรษะสูงระยะท้ายตั้งแต่แรกรับ พยาบาลวิชาชีพทั้งหมด 16 คน มีความพึงพอใจในการใช้แนวปฏิบัติในการใช้แนวปฏิบัติระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 96.25 และคะแนนการประเมิน Specific competency เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 97.63

สรุป พยาบาลในหอผู้ป่วยสามารถใช้แนวปฏิบัติในการประเมิน การปฏิบัติการพยาบาลและการตัดสินใจทางคลินิกได้

อภิปรายผล แนวปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้จริงและสามารถดักจับภาวะความดันในกะโหลกศีรษะสูงในระยะแรกได้พยาบาลวิชาชีพมีความพึงพอใจในการใช้แนวปฏิบัติในระดับถึงดีมาก และคะแนนการประเมิน Specific competency ผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 90

ข้อเสนอแนะ แนวปฏิบัติการพยาบาลนี้ไม่สามารถใช้กับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโป่งพอง เนื่องจากมีข้อจำกัดในการควบคุมเรื่องความดันและการเฝ้าระวังภาวะหลอดเลือดสมองหดเกร็ง (Vasospasm) ที่เฉพาะเจาะจงของโรค

คำสืบค้น Increased Intracranial pressure, Early detection, Smart application alert, การพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองแตก, Hemorrhagic stroke